

Sam Altman

Keach Hagey
Sam Altman

De biografie.
Over de bedenker en
oprichter van OpenAI,
en de race
om de toekomst

Vertaald door
Fred Hendriks, Thom van Hoek,
Ton Heuvelmans en Gertjan Wallinga

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-9948-6
ISBN 978-94-023-2273-6 (e-book)
NUR 320

Oorspronkelijke titel: *The Optimist. Sam Altman, OpenAI, and the Race to Invent the Future*

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld: © ANP / Florian Generotzky

Auteursfoto: © Beowulf Sheehan

Zetwerk: Elgraphic

© 2025 by Keach Hagey

© 2025 Nederlandse vertaling Fred Hendriks, Thom van Hoek, Ton Heuvelmans, Gertjan Wallinga en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Marianne Schönbach Literary Agency B.V.

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor Wesley

Inhoud

<i>Proloog</i>	9
----------------	---

DEEL I

1985-2005

1	Chicago	31
2	St. Louis	50
3	‘Waar zit je?’	67
4	Tussen de ‘nerds van de nerds’	80

DEEL II

2005-2012

5	Stoppen met studeren	101
6	‘Waar hang je uit?’	116
7	Van ‘zwak’ naar ‘cool’	128
8	De eikelbadge	137

DEEL III

2012-2019

9	Raketreis	151
10	‘Sam Altman for President’	170

11	Een Manhattanproject voor AI	190
12	Altruïsme	213
13	Koerswijziging	241

DEEL IV

2019-2024

14	Producten	269
15	ChatGPT	283
16	De blip	307
17	Prometheus ontketend	327

	<i>Epiloog</i>	345
--	----------------	-----

	<i>Dankwoord</i>	351
--	------------------	-----

	<i>Noten</i>	355
--	--------------	-----

	<i>Register</i>	373
--	-----------------	-----

Proloog

Op een zachte novemberavond in 2023 had de beroemde durfkapitalist Peter Thiel voor zijn echtgenoot Matt Danzeisen een verjaardagsfeestje georganiseerd in YESS, een Japans avant-garderestaurant in een honderd jaar oud verbouwd bankgebouw in het Arts District in Los Angeles. Naast hem in de hoge tempelachtige ruimte zat zijn vriend Sam Altman.¹ Thiel had meer dan tien jaar daarvoor Altmans eerste durffonds gesteund en was een mentor gebleven van de jongere investeerder toen die als CEO van OpenAI het gezicht van de artificiële-intelligentierevolutie werd. De lancering van ChatGPT, de chatbot van OpenAI, een jaar daarvoor had de koers van techaandelen uit een diep dal getrokken en opgestuwd naar een van de hoogste niveaus van de afgelopen decennia. Toch maakte Thiel zich zorgen.

Jaren voor zijn kennismaking met Altman had Thiel een ander door AI geobsedeerd wonderkind onder zijn vleugels genomen, Eliezer Yudkowsky. Thiel had zijn instituut gefinancierd, dat was gebaseerd op het idee dat mensen eerst moesten bedenken hoe ze AI mensvriendelijk konden maken voordat ze AI gingen bouwen die slimmer was dan zij. Maar Thiel vond dat Yudkowsky 'extreem pessimistisch en techkritisch' was geworden. Het enige wat je volgens hem kon doen was 'naar het Burning Man-festival gaan, veel drugs nemen en wachten totdat AI voorbijkomt en je doodt'. In maart had Yudkowsky een opiniestuk in *Time Magazine* gepubliceerd waarin hij betoogde dat 'letterlijk iedereen op aarde zal sterven' als de huidige golf van generatieve AI geen halt werd toegeroepen.²

'Je ziet niet in hoe Eliezer de helft van de medewerkers in je bedrijf heeft geïndoctrineerd om dit soort dingen te geloven,' waarschuwde Thiel Altman. 'Je moet dit serieuzer nemen.'

Altman prikte in zijn vegetarische schotel en probeerde niet met zijn ogen te rollen. Dit was niet het eerste diner waarbij Thiel hem had gewaarschuwd dat het bedrijf was overgenomen door 'de EA's', de aanhangers van de filosofie van het effectief altruïsme, een op data gebaseerd neefje van het utilisme. De EA's hadden onlangs hun focus verlegd: ze probeerden niet langer een einde te maken aan de wereldwijde armoede, maar wilden voorkomen dat op hol geslagen AI de mensheid zou vernietigen. Thiel had herhaaldelijk voorspeld dat 'de AI-beveiligers' OpenAI zouden vernietigen. Hij had het bedrijf vanaf het begin ondersteund, eerst met een persoonlijke schenking in 2015, toen OpenAI nog maar een klein non-profitonderzoekslab was. Via zijn Founders Fund ondersteunde Thiel het bedrijf voor een tweede keer in het begin van 2023, toen OpenAI een commerciële dochteronderneming had opgezet die bedoeld was om miljarden van Microsoft en andere investeerders binnen te hengelen. Maar hij was ook een bekende catastrofist die, zo ging de grap in Silicon Valley, zeventien van de laatste twee financiële crises correct had voorspeld.

'Wel, dat klopte wel een beetje voor Elon, maar die hebben we geloozd,' antwoordde Altman, verwijzend naar de vechtscheiding in 2018 met zijn medeoprichter Elon Musk, die de poging om kunstmatige of artificiële intelligentie te creëren ooit had omschreven als 'de duivel oproepen'.³ 'En dan waren er nog de mensen van Anthropic,' vervolgde Altman, de paar handenvol OpenAI-werknemers die aan het einde van 2020 waren vertrokken om hun eigen concurrerende lab op te zetten omdat ze het vertrouwen in Altman waren kwijtgeraakt. 'Maar we hebben ons losgemaakt van hen.' De meer dan zevenhonderd werknemers die waren gebleven hadden een bijzondere reis meegemaakt en kregen binnenkort de kans om een tweede huis aan het strand te kopen, nu een overnamebod dat de waarde van OpenAI op meer dan 80 miljard dollar schatte binnenkort zou worden verzilverd. Er was geen reden voor paniek.

Optimisme was altijd al Altmans persoonlijke handelskenmerk geweest, maar iedereen in zijn positie zou redenen hebben gehad om zich

zo goed te voelen als hij op dat moment deed. De schalkse achtendertigjarige had net het beste jaar van een magische carrière achter de rug, een jaar waarin hij een bekende naam was geworden, senatoren uit zijn hand liet eten, presidenten en premiers uit de hele wereld had ontmoet en een nieuwe technologie had gepresenteerd die weleens alles zou kunnen veranderen. En dat laatste was het belangrijkste binnen het waardesysteem van Silicon Valley. Toen OpenAI in november 2022 zijn griezelig menselijke chatbot ChatGPT lanceerde – GPT is een afkorting van Generative Pre-trained Transformer – was die een onmiddellijke hit: in nog geen drie maanden tijd kreeg ChatGPT honderd miljoen gebruikers, waarmee het de snelst groeiende app ter wereld werd.⁴ Toen OpenAI slechts een paar maanden later met een nog krachtiger opvolger op de proppen kwam – GPT-4, dat slaagde voor een advocatuurexamen en een uitstekend cijfer haalde voor biologie-toetsen van hoog niveau –, deed het duizelingwekkende tempo van de ontwikkelingen vermoeden dat de gewaagde missie van het bedrijf om op een veilige wijze 's werelds eerste *artificial general intelligence* (AGI, kunstmatige algemene intelligentie) te creëren daadwerkelijk binnen handbereik lag. Zelfs de hardnekkigste AI-sceptici – onder wie een hoogleraar computerwetenschappen van Stanford die het originele ChatGPT had afgedaan als een 'dansende hond' – voelden hun twijfels wegebben. Enkele frivole maanden lang, waarin elk bedrijf in de Verenigde Staten als een razende AI-taskforces opzette om een inschatting te maken van de productiviteitswinst die deze nieuwe technologie kon opleveren, leefde het gevoel dat we allemaal collectief in een sciencefictionverhaal waren gestapt, waarvan Altman de schrijver was.

Altman was niet degene die de code had geschreven. Hij was de visionair, de evangelist en de dealmaker; in de negentiende eeuw zou hij de *promotor* zijn genoemd. Hij had een bijzondere kwaliteit, die hij had ontwikkeld in de jaren dat hij als adviseur en vervolgens als hoofd van de prestigieuze incubator Y Combinator (YC) had gewerkt: hij kon potentie zien in iets wat onmogelijk leek, anderen er vervolgens van overtuigen dat het wel degelijk mogelijk was en ten slotte zoveel geld ophalen dat het ook daadwerkelijk mogelijk werd. 'Hij is de enige persoon die

ik ooit heb ontmoet die alleen maar wil werken met dingen die de wereld zouden kunnen veranderen, zelfs als er maar 1 procent kans is dat het lukt,' zei Ali Rowghani, die bij YC een fonds beheerde in de tijd dat Altman er de scepter zwaaide.

Misschien meer dan wie dan ook belichaamt Altman het 'voeg een nul toe'-ethos van Silicon Valley, een mentaliteit die hij ontwikkelde op de knie van zijn oorspronkelijke mentor, hacker, entrepreneur en essayist Paul Graham, de medeoprichter van Y Combinator. Graham adviseerde zijn start-ups bijna altijd om groter te denken en op een of andere manier hun businessmodel zodanig bij te stellen dat ze de 'miljoenen' in de diapresentatie van hun winstverwachtingen konden vervangen door 'miljarden'. Toen hij in 2019 de teugels van OpenAI overnam, blogde Altman over zijn persoonlijke opvatting over succes: 'Het is nuttig om een extra nul toe te voegen aan welke maatstaf voor succes je ook wilt hanteren – geld, status, impact op de wereld, wat dan ook.'⁵ Thiel voelde zich aangetrokken tot Altman omdat hij 'zich precies in het absolute centrum van de zeitgeist van Silicon Valley bevond'. Hij was een in 1985 geboren millennial die de techwereld had betreden in de luwte tussen de dotcomkrach en de financiële crisis, toen start-ups weer optimistisch konden zijn maar tech nog niet verworden was tot wat Thiel spottend betitelde als een versteend 'pad'. Meelifte op Altmans investeringen halverwege de jaren tien, toen de geruchten over een tech-zeepbel steeds luider klonken, moest Thiel zijn tegendraadse neigingen onderdrukken – en hij was blij dat hij dat gedaan had. 'Sam was extreem optimistisch, wat een belangrijke eigenschap is om in dit soort zaken te investeren omdat ze allemaal hun geld waard leken,' zei hij. Het bleek dat door YC gesteunde eenhoorns als Stripe en Airbnb nog steeds veel ruimte hadden om te groeien. Met de kortdurende uitzonderingen van de naschokken van de financiële crisis van 2008 en een wereldwijde pandemie die in 2020 begon, had Altman vrijwel heel zijn volwassen leven techmarkten alleen maar zien groeien.

Deze keer was Thiels pessimisme echter terecht. Terwijl de twee investeringspartners feestvierden onder de opengewerkte spanten van het hipste nieuwe restaurant van Los Angeles, hielden vier leden van

het zeskoppige bestuur van OpenAI – van wie er twee directe banden met de EA-gemeenschap hadden – een geheime videovergadering om Altman's ontslag te bespreken. Hoewel Yudkowsky er zelf niets mee te maken had, had hij met zijn invloedrijke blog LessWrong angst voor het existentiële risico van AI in het hart van de EA-beweging gezaaid.

Deze angst was van invloed geweest op de oprichting van OpenAI zelf, dat zich ten doel had gesteld 'digitale intelligentie zodanig te ontwikkelen dat de mensheid als geheel er zo veel mogelijk van profiteert, zonder de noodzaak om financiële winst te genereren.' De angst bleek nog duidelijker uit het ongebruikelijke handvest van OpenAI uit 2018, dat verklaarde: 'Omdat we vrezen dat de meest recente AGI-ontwikkelingen een concurrentiestrijd opleveren zonder dat er tijd is om adequate veiligheidsmaatregelen te treffen', verplicht het bedrijf zich 'niet langer te concurreren met, maar juist hulp te verlenen aan' elk AGI-project 'met vergelijkbare waarden'. De meest bizarre manier waarop die angst zich manifesteerde was in de beheerstructuur van het bedrijf, waarin een commerciële dochteronderneming werd gecontroleerd door een non-profitbestuur, dat geen fiduciaire verplichting jegens andere investeerders had, maar wel 'jegens de mensheid'. Investeerders werden gewaarschuwd dat ze hun geld konden verliezen als het bestuur besloot dat dat nodig was om deze overkoepelende missie te vervullen.

Het handvest was deels voortgekomen uit 'AI-principes' die in 2017 waren ontwikkeld op een conferentie die was georganiseerd door het Future of Humanity Institute, een non-profitorganisatie die streefde naar de verkleining van het existentiële risico van AI en die was gefinancierd door miljardairs als Elon Musk en Skype-oprichter Jaan Tallinn. Altman had de conferentie bezocht en de 'principes' onderschreven. Eerder, in 2015, het jaar waarin hij met anderen OpenAI had opgericht, had Altman in zijn blog AGI omschreven als 'vermoedelijk de grootste bedreiging voor het voortbestaan van de mensheid'. Hij raadde het boek *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies* van Nick Bostrom aan, een filosoof aan de Oxford University die in de loop der jaren regelmatig te gast was geweest op conferenties die door Yudkowsky's instituut waren georganiseerd.⁷ Bostrom had de zorgen over de veiligheid van AI breder

bekend gemaakt, vooral met zijn parabel van de paperclips producerende AI die de mensheid vernietigde, niet uit wrok maar omdat mensen een hinderpaal vormden voor zijn geprogrammeerde doel om alle materie in het heelal om te vormen tot paperclips – een parabel die hij van Yudkowsky had gejat en vervolgens met een eigen draai had gepubliceerd. Dankzij deze zorgen was OpenAI in het begin in staat geweest om de beste AI-wetenschappers ter wereld te rekruteren, niet in het minst omdat Musk die zorgen deelde en de inspanning deels financierde. En zelfs tijdens zijn ererondje na de introductie van ChatGPT verwees Altman in zijn extatische toekomstvisioenen altijd op een of andere manier naar de eventuele levensbedreigende gevaren van deze technologie. Zo vroeg hij Amerikaanse senatoren tijdens een op tv uitgezonden hoorzitting om AI te reguleren, want: 'Als het met deze technologie fout gaat, kan het goed fout gaan.'⁸

Velen in de branche beschouwden dit vooral als slimme marketing. En inderdaad, Altman had zich in 2023 vooral geconcentreerd op zijn sterke punten: meer investeringen binnenslepen, de fascinatie in de pers opwekken en optreden als de wereldwijde profeet van een onvoorstelbaar gelukkige toekomst. Misschien maakte hij zich echt wel zorgen over die toekomst, maar hij hield het gaspedaal stevig ingedrukt.

Maar in tegenstelling tot Thiels donkere vermoedens kwamen de bestuursleden van OpenAI die avond niet bij elkaar omdat ze bang waren dat OpenAI te snel in de richting van AGI raasde. Hun redenen om Altman te lozen hadden in feite weinig te maken met effectief altruïsme of existentiële risico's. Ze hadden wel te maken met een eigenschap van Altman die door Thiel zo hogelijk geprezen werd: Altman was de pure belichaming van 'de zeitgeist van Silicon Valley'.

Volgens de door VC gecultiveerde en door Altman belichaamde zeitgeist die in het begin van de eenentwintigste eeuw heerste in Silicon Valley, zijn oprichters gelijk aan koningen, keizers, goden. De durfkapitalisten die hen financieren weten niet hoe snel ze moeten laten zien hoe 'oprichtervriendelijk' ze zijn, wat in de praktijk betekent dat ze een oprichter-CEO vrijwel nooit zullen vervangen of het hem of haar anderszins moeilijk maken. Thiel trok de uiterste conclusie uit deze hou-

ding door zijn durfkapitaalfonds Founders Fund te noemen en te verklaren dat hij nooit een oprichter zou ontslaan.⁹ Doorgaans is het succes van een start-up immers ondergeschikt aan de relatie tussen de durfkapitalist en de oprichter. Want als een onderneming de ene keer niet goed uitpakt, kan de oprichter na een nieuwe financieringsronde nog altijd een nieuwe onderneming beginnen, een die deze keer misschien wel een hoop geld oplevert en een miljardenwaarde creëert.

Toen Altman in 2014 de teugels bij Y Combinator overnam, hadden oprichters inmiddels zoveel macht dat hij zich in een blog voorzichtig keerde tegen de trend van oprichters van start-ups om wel de cheques van investeerders te verzilveren maar hun geen zetel in het bestuur te geven, uit angst dat sommige ervaren durfkapitalisten misschien daadwerkelijk iets van expertise te bieden hadden. Maar om te voorkomen dat YC-start-ups bang zouden worden dat Altman te ver was gegaan, had hij zijn bericht afgesloten met de opmerking: 'Het is een goed idee om genoeg controle te behouden, zodat investeerders je niet kunnen ontslaan.'¹⁰

Het was de bedoeling dat OpenAI deze dynamiek zou doorbreken. Niet alleen bezat Altman geen aandelen met extra stemrecht die verzekeren dat iemand als Mark Zuckerberg koning voor het leven is, maar hij had überhaupt nauwelijks belangen in het bedrijf. Hij was al in het begin van de ontwikkeling van OpenAI met deze ongekende situatie akkoord gegaan, ten eerste omdat het oorspronkelijk om een non-profitorganisatie ging en ten tweede omdat hij zo in het bestuur kon blijven zitten en toch zou voldoen aan de vereiste van het handvest dat het merendeel van de bestuurders onafhankelijk was, zonder aandelen in het bedrijf. Hij betoogde dat dit gebrek aan macht een essentiële manier was om verantwoording af te leggen.

Toch vonden de bestuursleden dat Altman, die gewend was snel te manoeuvreren in de ondoorzichtige wereld van het durfkapitaal, feitelijk zoveel macht had dat ze hun werk niet konden doen. Vijf dagen nadat hij met Thiel in een Japans restaurant had gezeten, werd Altman ontslagen door het bedrijf dat hij mede had opgericht. De reden was dat hij 'in zijn communicatie met het bestuur niet consequent open was geweest'.

Ik had Altman acht maanden daarvoor ontmoet, tijdens de eerste golf van de AI-koorts. *The Wall Street Journal* had me naar San Francisco gestuurd om hem te interviewen op het hoofdkantoor van OpenAI in het Mission District, de geweldige enclave waar ik in mijn studententijd een zomer als barista had gewerkt. Indertijd, tijdens de eerste internet-zeepbel, was de wijk dichtgeplakt met zelfgemaakte flyers die techmen- sen maanden op te rotten – ‘Sterf, yuppietiug’ – en de punks en freaks met rust te laten. In de tussenliggende jaren, waarin de volgende techpiek de Mission overspoelde, was de wijk een soort Brooklyn ge- worden, maar dan met betere burrito’s.

Er hing een soort euforie in de lucht. Het was half maart, de tijd van het jaar waarin in het grijze New York niemand meer in de zon geloofde, maar San Francisco begon te stralen. Na vijf dagen regen was de lucht schoongeveegd en de zon tevoorschijn gekomen. Elk reclamebord langs de Highway 101 ventte een of andere vorm van AI uit. Het avond- nieuws nam het voortouw met verhalen over GPT-4 dat was geslaagd voor een toelatingstoets voor een rechtenstudie. De Mission wemelde van de smakelijke wilde-bloemenscheuten, van koffie met tonen van bosbes en van daklozen.

Het kantoor van OpenAI bevindt zich in een nietszeggend gebouw, een voormalige mayonaisefabriek op een voormalig bedrijventerrein aan de rand van de Mission, vlak bij Potrero Hill. Er hangt geen enkel bord om aan te geven wat zich in het gebouw bevindt, een keuze die indertijd misschien niet zo slim was maar later in die maand verstan- dig bleek, toen Yudkowsky opriep het ontspoorde AI een halt toe te roepen door datacentra te bombarderen. Toen ik bij het gebouw aan- kwam, zag ik een onthutste investeerder met een sleutelkoord die het- zelfde deed als ik: we liepen heen en weer tussen de twee deuren zon- der naambordjes omdat we niet konden geloven dat een van deze twee de ingang naar het meest opwindende en angstaanjagende bedrijf van Silicon Valley kon zijn. Het hielp niet dat, toen we de beveiliging bij het magazijn vroegen of we op de juiste plek waren, hij weigerde ant- woord te geven.

Uiteindelijk wisten we de lobby te vinden, die aanvoelde als een krui-

sing tussen een broeikas en een kuuroord. Op alle niveaus hingen vetplanten en varens. Het geklater van fonteinën vermengde zich met het geroezemoes van durfkapitalisten die waren gekomen om meer te horen over het ecosysteem rondom AI-investeringen.

Na een poosje stuiterde Altman op verblindend witte sneakers de ruimte binnen. Zijn gretige glimlach produceerde kuiltjes in zijn wangén die hem nog jonger deden lijken dan zevenendertig. Het eerste wat aan Altman opvalt – en waar zoveel van de vroegste verhalen over gaan – is dat hij klein is, zo'n 1,70 meter. Het tweede wat opvalt is de intensiteit van zijn groengrijze blik, waarmee hij je strak aankijkt, alsof hij met de belangrijkste persoon ter wereld spreekt. Hij verontschuldigde zich dat zijn vorige vergadering, die onder de noemer 'AI Manhattan Project' nog steeds op het rooster in de vergaderzaal stond genoteerd, was uitgelopen.

'We hebben besproken of we misschien meer kunnen doen voor een betere onderlinge afstemming,' antwoordde Altman op een vraag naar de onheilspellende titel van die bijeenkomst. 'Nu onze capaciteiten groeien, kunnen we een meer gecoördineerde inspanning met andere groepen leveren om het veiligheidsprobleem van AGI in het bijzonder aan te pakken. Ik denk dat we daar opwindende ideeën over hebben.'

We spraken elkaar twee dagen na het uitbrengen van GPT-4. Altman leidde een organisatie van zo'n ogenschijnlijk baanbrekende betekenis dat praten over louter producten en winsten ver van zijn bed lag. Hij leek zich helemaal te verliezen in het wonderlijke karakter van deze technologie.

'Ik had het uitzonderlijke geluk dat ik in het begin van mijn carrière meer geld heb verdiend dan ik ooit nodig had,' zei hij. 'Ik wil werken aan wat in mijn ogen interessant en belangrijk en nuttig en invloedrijk is en waarvan het cruciaal is om het goed te doen. Maar ik heb niet meer geld nodig. En ik denk ook dat we bepaalde beslissingen zullen nemen die over een poosje,' en hij pauzeerde even om naar het juiste woord te zoeken, '*vreemd* zullen zijn.'

Hij schetste een toekomst waarin de wereldbevolking zou stemmen over de gewenste richting van AI. 'Diep vanbinnen zouden we graag

zien dat deze technologie werd beheerd door – en voordelen oplevert voor – iedereen,’ zei hij. ‘Als je het niet kunt aanpakken als een project van de overheid – en volgens mij zijn er veel redenen waarom dat misschien niet zo’n goed idee of onpraktisch is – is een non-profitbenadering redelijk.’ En zijn definitie van veilige AGI was behoorlijk breed. Toen ik hem vroeg wat hij onder veiligheid verstond, sprak hij over een toekomst waarin ‘verreweg de meeste mensen ter wereld veel beter af zijn dan ze waren geweest in een wereld zonder AGI’. Voor velen zou dat een ander soort baan betekenen, want, zei hij: ‘Volgens mij houden de meeste mensen niet van hun werk.’

Tijdens ons twee uur durende interview was er slechts één moment waarop hij zijn altruïstische masker liet zakken en ik een glimp van zijn fel competitieve persoonlijkheid opving. In de maand ervoor had zowel Google als Anthropic de introductie van hun eigen generatieve-AI-chatbots aangekondigd, en het zag ernaar uit dat de branche was begonnen aan precies het soort competitieve AI-wapenwedloop waarover het OpenAI-handvest zich zorgen maakte. Toen ik hem naar de concurrentie vroeg, zei Altman alleen maar: ‘Eh, nou ja, ze hebben zich gehaast om persberichten uit te sturen.’ En hij voegde eraan toe: ‘Het is duidelijk dat ze nu achterlopen.’

Ondanks dit korte moment van borstklammering gonsden de OpenAI-burelen waar hij ons doorheen leidde van de sektarische weldoenerij, als een prestigieuze privéschool met een erecode. Er waren een bedrijfsrestaurant, een woonkamer in jarentachtigstijl met bordspellen, en een nagebouwde universiteitsbibliotheek, compleet met bibliotheektrap en brandende bureaulampen, geïnspireerd door de Bender Room in de Green Library van de Stanford University. Aan het uiteinde van de boekenplanken lag een stapel elpees, met bovenop de soundtrack van *Blade Runner*.

Maar Altman was het trotst op dat deel van het interieur dat de bouwers de meeste hoofdbrekens had bezorgd: de centrale wenteltrap die hij had ontworpen, zodat de indertijd vierhonderd werknemers elkaar elke dag moesten passeren. Toen Altman bovenaan de trap enthousiast uitweidde over de bouwtechnische staaltjes die de bouw ervan had ge-

vergd, leek hij meer dan een klein beetje op een priester in een tempel. Toen schoot mij iets door het hoofd wat hij tijdens ons interview had gezegd.

‘Nog niet zo lang geleden geloofde vrijwel niemand in AGI,’ had hij gezegd. ‘En misschien doen de meeste mensen dat nog steeds niet. Maar ik denk dat meer mensen nu bereid zijn erover na te denken. En ik denk dat een groot deel van de wereld een proces doorloopt dat de meeste mensen hier in de afgelopen jaren hebben doorlopen: ze proberen er vat op te krijgen. En het is moeilijk. Het is opwindend. Het is angstaanjagend. Het is veel. Daarom verwacht ik dat dit proces zich in de komende paar jaar in de wereld zal ontfouten en we zullen proberen daarbij enigszins als gids te fungeren.’

Altman was hier niet zozeer om technologie te verkopen als wel om een geloof te verkopen. En daar was hij in die tijd boven ieders stoutste verwachting al in geslaagd. Toen ik in verband met mijn profielschets voor de *Journal* – de reden voor mijn bezoek aan het kantoor van OpenAI – aan Thiel vroeg naar Altman’s idealisme, zei hij: ‘We moeten hem meer als een Messiasfiguur zien.’

Iets meer dan een jaar later, in april 2024, betrad ik het Baccarat Hotel in het centrum van Manhattan, waar ik Altman weggezaakt in een van de overdadige leren stoelen zag hangen. Ik was vroeg, maar hij was er al. Hij had zijn beveiligers discreet in de hoek geïnstalleerd en had – zoals ik later ontdekte, toen het te laat was om er nog iets aan te doen – geregeld dat hij de rekening zou betalen. Toen hij mij zag, sprong hij op en omhelsde me. Dit was Altman: warm, charmant, attent, vriendelijk.

Hij droeg zoals altijd een korenblauw t-shirt met lange mouwen, diepblauwe hipsterjeans en onberispelijke grijze New Balance-sneakers. Over een paar dagen zou hij negenendertig worden en hier en daar verschenen wat toefjes grijs in zijn bruine haardos. Hij had een espresso besteld – naast zijn ontbijtespresso de enige die hij zichzelf per dag toestond – en leek oprecht blij, opgewekt vanwege zijn lange bezoek aan New York.

Dit was verrassend, want hij had tijdens de onderhandelingen in de

afgelopen maanden heel duidelijk gemaakt dat hij niet wilde dat dit boek geschreven werd. De profielschets in *The Wall Street Journal* die mijn collega Berber Jin en ik na het interview in het OpenAI-kantoor een jaar daarvoor hadden geschreven, had tot een boekdeal geleid. Toen we hem erover inlichtten, stelde hij aanvankelijk dat het te snel was en dat het te veel op hem gericht was. Nadat hij er een paar maanden over had nagedacht, vertelde hij me dat hij geen medewerking zou verlenen. Ik liet me echter niet ontmoedigen en bleef hem bellen, want ik had iets dergelijks al eens meegemaakt: het onderwerp van mijn vorige boek had in de hele periode waarin ik aan zijn biografie had gewerkt in een haast vegetatieve staat verkeerd. Een paar maanden voor onze ontmoeting in New York veranderde Altman echter van gedachten. Hij zou helpen, een beetje, maar wilde wel dat ik duidelijk zou maken dat hij het een afschuwelijk project vond.

‘Ik heb echt grote moeite met de verdraaiing van de geschiedenis die plaatsvindt als je een bedrijf of een beweging of een technologische revolutie ophangt aan één persoon, want dat is gewoon niet hoe de wereld werkt en het is oneerlijk tegenover het uitzonderlijke werk van andere mensen,’ zei hij met een sprankje woede in zijn stem. ‘Ik vind dat mensen die zienswijze niet moeten aanmoedigen.’

Dit was een nobele kijk op de zaak, die echter niet goed houdbaar bleek aangezien Altman slechts vijf dagen na zijn ontslag alweer op de CEO-stoel zat. Bijna alle zevenhonderdzeventig werknemers van het bedrijf hadden een petitie ondertekend waarin ze dreigden over te stappen naar Microsoft als Altman niet opnieuw in dienst werd genomen. In de ogen van werknemers en investeerders van OpenAI was Altman duidelijk onvervangbaar. En in de afgelopen achttien maanden was er nauwelijks een dag voorbijgegaan dat de zakelijke pers geen verhaal over de AI-revolutie had gepubliceerd, voorzien van zijn foto. Of hij het nu leuk vond of niet, het was zijn gezicht, en niet het logo van OpenAI, dat het symbool was van wat voor velen de grootste technologische ontwikkeling in ons leven is, en misschien zelfs in de geschiedenis van de mensheid.

Zijn andere bezwaar was minder bescheiden, meer plausibel en veel meer Sam.

‘Ik heb wel iets met het bijgeloof dat je niet te vroeg mag juichen, en ik denk dat dit een decennium of twee te vroeg is,’ wierp hij tegen. ‘OpenAI heeft nog een lange weg te gaan.’

Altman heeft het talent om mensen ervan te overtuigen dat hij in de toekomst kan kijken. Als hij in het openbaar over de technologie van OpenAI spreekt, doet hij vaak neerbuigend over de huidige producten ervan. Zo had hij onlangs tegen een prominente podcaster gezegd dat GPT-4, het meest geavanceerde product van het bedrijf, ‘echt niet zo geweldig is’. Hij nodigt het publiek uit zich te richten op het huidige tempo van de ontwikkelingen en wat die zeggen over wat er nog kan komen.¹¹ Dit is typerend voor hoe een investeerder denkt. In mijn eerste jaren bij de *Journal*, toen ik vaak vroeg naar kantoor ging om over de winstcijfers van bedrijven te schrijven, verbaasde het me altijd dat de persberichten van de bedrijven nooit van invloed leken te zijn op de aandelenkoersen; investeerders concentreerden zich in plaats daarvan op de toekomstverwachtingen van de financieel directeur, de CFO, die hij of zij tijdens contacten met analisten in gepreveld jargon verpakte. In de wereld van door durfkapitaal gesteunde particuliere start-ups waarin Altman was opgegroeid, draaide alles om dit schier sjamanistische vermogen om een directiekamer vol durfkapitalisten mee te nemen in een groepsvisualisatie van de almaar stijgende winsten van een start-up. En niemand kon dat beter dan Altman.

In Altmans kijk op de toekomst zal AGI onvermijdelijk een ‘uitbreiding van onze wil’ zijn, zonder welke ‘wij ons gewoon niet onszelf voelen’. Studenten zullen gratis of zeer goedkope AI-leraren krijgen die hen ‘slimmer maken en beter voorbereiden dan wie dan ook vandaag de dag’. De prijs van goederen en diensten zal kelderen aangezien AI het werk van juristen, grafisch ontwerpers en computerprogrammeurs grotendeels overneemt, waardoor mensen meer tijd kunnen doorbrengen in de ‘flowtoestand’ van het creatieve werk dat ze willen doen. De lonen van de mensen die daardoor getroffen worden zullen worden vervangen door een universeel basisinkomen, het UBI, dat zelf misschien deels wordt opgebracht door de welvaart die al deze nieuwe robotsleden produceren. Regeringen zullen samen met de particuliere industrie in-

vesteren in enorme datacentra, gevoed door goedkope kernenergie die mogelijk wordt gemaakt door de geheimen van kernfusie te ontsluiten, die ook de krachtbron van de zon vormt. AI zal stromen als elektriciteit, waardoor wij kanker kunnen genezen en de natuurkundige mysteries oplossen die ons aan deze planeet kluisteren. We zullen langer leven omdat ziekten een voor een wegvallen. De mensheid zal een nieuw tijdperk van gezondheid en overvloed betreden.

Altman heeft veel meer gedaan dan alleen maar over deze visie praten. Via zijn portfolio van meer dan vierhonderd start-upinvesteringen die hem multimiljardair hebben gemaakt heeft hij veel geld gestoken in bedrijven die deze visie konden helpen realiseren.¹² Hij heeft ten minste 375 miljoen dollar geïnvesteerd in Helion, een door VC gesteunde start-up die van kernfusie een bron van schone hernieuwbare energie probeert te maken, en hij heeft Oklo, een start-up die een kernfusiemicro-reactor wil ontwikkelen, gesteund en naar de beurs begeleid. Hij is de medeoprichter van het bedrijf achter Worldcoin, een commercieel cryptomuntproject dat over de wereld reist met een bol ter grootte van een bowlingbal, die de irissen van mensen scant in ruil voor cryptomunten die ooit gebruikt zouden kunnen worden om een soort wereldwijd UBI te distribueren. En hij heeft persoonlijk langlopende studies naar de werking van het UBI gefinancierd.

Daarnaast heeft hij ook geïnvesteerd in ambitieuze ondernemingen die de gemiddelde levensduur van de mens met tien jaar verlengen, de ziekte van Parkinson behandelen met stamcellen, de supersonische commerciële luchtvaart willen terugbrengen en implantaten bouwen om breinen met computers te verbinden. Je krijgt het gevoel dat hij nooit persoonlijk zou investeren in conventionele activiteiten zoals bedrijfssoftware (al is dat voorlopig grotendeels wat OpenAI en zijn partner Microsoft in feite hebben geproduceerd). Zoals Paul Graham ooit over Altmans portfolio met gigantisch ambitieuze projecten zei: 'Ik denk dat het zijn doel is om de hele toekomst vorm te geven.'¹³

Altman zegt dat het nooit zijn opzet was geweest om een groep te creëren met onderling vervlochten investeringen die elk facet van het menselijk bestaan beloven te hervormen. Het is gewoon zo gelopen. 'Ik

geloof al heel lang dat energie en intelligentie de twee belangrijkste dingen zijn,' zei hij. 'Ik realiseerde me niet hoezeer die bij elkaar passen. Daar heb ik honderd procent geluk mee gehad.'

In deze opzichten verschilt Altman weinig van veel van zijn collega's, ook al is hij een betere en ambitieuzere investeerder dan de meesten van hen. Maar wat hem onderscheidt, is zijn belangstelling voor politiek. Hij wil niet alleen maar een nieuwe technologie creëren en die aan de wereld geven. Het is altijd zijn streven geweest om – in de woorden van Patrick Chung, de investeerder die hem heeft ontdekt – een 'historische grootheid' te worden. Hij heeft vrienden en partners in 2016 en 2017 verteld dat hij overwoog om mee te doen aan de presidentsverkiezingen en hij heeft in 2017 geflirt met een gooi naar het gouverneurschap van Californië. Later in dat jaar heeft hij een nationaal platform opgezet, nadat hij besloten had andere kandidaten te steunen in plaats van zichzelf kandidaat te stellen. Nadat ChatGPT met een knal het wereldwijde bewustzijn was binnengedrongen, ondernam Altman het eerste van vele uitstapjes naar het Witte Huis en begon hij vervolgens aan een wereldtournee waarin hij wereldleiders persoonlijk ontmoette, van de Franse president Emmanuel Macron tot de Indiase minister-president Narendra Modi.

Dapper liet Altman zich tweeënhalf uur door mij ondervragen, waarbij hij af en toe een aantekenboekje uit zijn zak haalde om te noteren dat hij iets moest navragen bij een van de mensen die ik over hem had geïnterviewd. Het was zowel innemend – alsof hij voor mij werkte – als verontrustend. Altman bevindt zich in het centrum van de voor-wat-hoort-wat-economie van Silicon Valley en ik kon me slechts een vage voorstelling maken van de gevolgen die dit project zou kunnen hebben voor bepaalde reputaties. Zoals Graham het ooit stelde: 'Sam is uitzonderlijk goed in machtig worden.'

Maar na zijn ontslag en zijn terugkeer – binnen OpenAI *the blip* genoemd – was zijn macht veranderd; die werd zowel expansiever als conventioneeler. Altman was bedachtzamer, meer op zijn hoede. Hij pochte niet langer over de merkwaardige beheerstructuur van het bedrijf. Zijn enthousiasme over het UBI was afgenomen: hij wilde nu

mensen gratis (of goedkope) toegang tot ChatGPT geven in plaats van geld. Door zijn roem had hij nu ook geen tijd meer voor hobby's. Ze hadden jacht op hem gemaakt en zouden dat waarschijnlijk opnieuw gaan doen. Hij was er weliswaar in geslaagd alle opeenvolgende bedreigingen het hoofd te bieden – uit het onderzoek naar zijn ontslag was gebleken dat het bestuur geen duidelijke overtreding had geconstateerd die een ontslag rechtvaardigde, maar eerder het vertrouwen was kwijtgeraakt en daaruit zijn conclusies had getrokken –, maar er leken elke week wel weer nieuwe de kop op te steken. Ten grondslag aan al die bedreigingen lag de vraag – eerst gefluisterd, daarna gemonompeld en ten slotte in gedetailleerde online opiniestukken van overgelopen medewerkers verwoord: is hij wel de geschikte persoon om ons naar AGI te voeren?

Sinds zijn terugkeer bij OpenAI heeft Altman geprobeerd het bedrijf om te vormen tot een gewone commerciële onderneming, waarin hij misschien wel voor 10 miljard dollar aan belangen heeft. Hij is nu veel meer dan het gezicht van de AI-revolutie; hij is haar onbetwiste leider en supervisor. Hij heeft machtige vijanden gemaakt, vooral Musk, die Altman en OpenAI heeft aangeklaagd omdat die de oorspronkelijke non-profitmissie hebben verzaakt. (OpenAI noemt Musks aanklacht ongegrond en critici van Musk wijzen erop dat hij een concurrent is nu hij zijn eigen AI-bedrijf heeft opgericht, xAI.) En Altmans statuur heeft de vraag wie hij werkelijk is urgenter gemaakt dan ooit.

Voor dit boek heb ik niet alleen Altman zelf urenlang gesproken, maar heb ik ook meer dan tweehonderdvijftig interviews met Altmans familieleden, vrienden, leraren, mentoren, medeoprichters, collega's, investeerders en portfoliobedrijven gevoerd. De persoon die uit mijn onderzoek naar voren kwam is een briljante dealmaker die snel wil werken, graag risico's neemt en met een bijna religieuze overtuiging in technologische vooruitgang gelooft. Maar soms is hij te voortvarend voor de mensen om hem heen en door zijn hekel aan confrontaties heeft hij soms grotere conflicten door laten etteren. Maar elke keer dat Altman werd gevloerd, wist hij des te krachtiger weer op te staan. Graham